

Julkisten  
Hankintojen  
Yhdistys

# Hankintaristeily 2024: Sopimusehdot Saila Eskola PTCServices Oy

# Sopimusehdot tarjouspyynnössä - hankintalaki

---

- Tarjouspyyntö 67 §:  
Tarjouspyyntö,  
neuvottelukutsu ja niiden  
liitteet on laadittava niin  
selviksi, että niiden perusteella  
voidaan antaa keskenään  
vertailukelpoisia tarjouksia.
- Tarjouspyynnön sisältö 68 §:  
keskeiset sopimusehdot;





Onko  
hankintasopimuksissa  
neuvotteluvaraa ?

# Neuvotteluvара

- Hankintasopimus pohjautuu hankintamenettelyyn
- Tarjouspyynnössä: hankintasopimuksen ehdot ja yleiset sopimusehdot
- Hankintalaki edellyttää, että tärkeimmät sopimusehdot ovat jo tarjouspyynnössä
  - Mitkä ovat tärkeimmät sopimusehdot?
  - Muistettava tarjousten yhteismitallisuus ja vertailukelpoisuus!
  - Ainakin kaikki hinnoitteluun vaikuttavat seikat
- Sopimukseen ei voi tehdä muutoksia verrattuna tarjouspyynnössä ilmoitettuihin ehtoihin
  - Hankintalain 136 § olennaisista sopimusmuutoksista huomioitava
- Usein kuitenkin hinnoitteluun vaikuttamattomia yksityiskohtia voi tarkentaa

# Miten yleensä käytännössä toimitaan sopimusehtojen osalta

- Sopimusmalli tarjouspyynnössä

*Tarjoaja hyväksyy liitteenä olevan sopimusluonnoksen sellaisenaan / tai sopimusneuvottelun pohjaksi.*

Sopimusehtojen hyväksyminen sellaisenaan – ei neuvotteluja sopimuksen sisällöstä

- Sopimusehtojen hyväksyminen neuvottelujen pohjaksi – yksilöidyt kohdat, joista voidaan neuvotella (tarkennetaan sopimusneuvotteluissa)
  - Usein tarkennukset perustuvat tarjouskilpailun voittaneen tarjouksessa oleviin asioihin esim. laatulupaukset ja niitä koskevat sanktiot
- **Ellei voittajan kanssa päästä sopimukseen, voi kumota hankintapäätöksen ja käynnistää sopimusneuvottelut seuraavaksi tulleen tarjoajan kanssa**
  - HUOM! Tarjousten tulee olla voimassa siihen saakka, että sopimus saadaan allekirjoitettua

# Oikeuskäytäntöä

# MAO:409/2024

- Perustietotekniikan palveluiden hankinnan puitejärjestely, neuvottelumenettely – ennakoitu kokonaisarvo 25 000 000 EUR
- Tarjouspyynnön mukaan tarjoaja vastaa puitesopimuksen laadinnasta
- Valittaja esitti mm., että puitesopimuksen laatimisen jättäminen tarjoajan vastuulle hankintasäännösten vastaista, menettely omiaan vaarantamaan tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun ja johtanut siihen, että saadut lopulliset tarjoukset eivät ole olleet vertailukelpoisia
- HY: puite- ja palvelusopimustekstit laadittava siten, että tarjouspyynnössä **ilmoitetut ehdot eivät muutu olennaisesti**. Koska tarjouspyyntö ja sen liitteenä olevat sopimusehdot tulevat noudatettaviksi sellaisenaan, voittaneelle tarjoajalle ei tosiasiallisesti rajoittamatonta mahdollisuutta laatia sopimusehtoja edukseen

# MAO:409/2024

- MAO:ssa arvioinnin lähtökohtina
  - Hankintayksiköiden harkintavalta hankinnan kohteen ja sitä koskevien vaatimusten määrittelyssä – kuvattava riittävällä tarkkuudella
  - Hankinta-asiakirjoissa ilmoitettava kaikki keskeiset ehdot ja muut tiedot, joilla olennaista merkitystä hankintamenettelyssä ja tarjousten tekemisessä
  - Mahdollisuus ennen hankintasopimusten tekemistä käydä sopimusneuvotteluja valitun toimittajan kanssa edellyttäen, että ehdot eivät muutu olennaisesti hankintamenettelyssä ilmoitetuista

# MAO:409/2024

- Tarjouspyyntöasiakirjoissa ei nimenomaista sopimusluonnosta tmv. asiakirjaa, johon olisi sisältynyt sovellettavat keskeiset sopimusehdot → liitteenä mm. JIT 2015-ehtoja, lisäksi erikseen todettu, että toimittajan omia sopimusehtoja ei hyväksytä tarjouksen tai sopimuksen liitteiksi eikä niitä tulkita tai sovelleta
- MAO: asian olosuhteet huomioiden yksinomaan se seikka, että sopimusehtojen laadinta on hankintamenettelyn ehtojen mukaan poikkeuksellisesti asetettu toimittajan velvollisuudeksi, **ei ollut hankintasäännösten vastaista**
- HY:llä joka tapauksessa vastuu siitä, etteivät sopimusehdot muutu olennaisesti hankintamenettelyssä ilmoitetuista
- Muilta osin HY:n katsottiin menetelleen hankintalain vastaisesti. Hankintapäätös kumottiin.
- Vaatimusmäärittely ja tarjousten hinnoittelun olivat niin epäselviä, etteivät ne ole olleet omiaan tuottamaan yhteismitallisia ja vertailukelpoisia tarjouksia.

# MAO 542/2023

- Käyttöoikeussopimus - hankinnan arvo ollut noin 45.000.000 euroa.
- Hankintayksikkö toimitti neuvottelumenettelyyn hyväksytyille tarjoajille kolme kertaa lopullisen tarjouspyynnön
- Kunkin lopullisen tarjouspyynnön liitteenä A on asetettu saataville uusi päivitetty versio ”Yhteistyösopimusluonnos”-asiakirjasta
- MAO
  - onko hankintayksikkö menetellyt virheellisesti muuttaessaan hankinta-asiakirjoja hankintamenettelyn aikana
  - ovatko tarjouspyyntöasiakirjat olleet valittajan esittämällä tavalla epäselvät ja ovatko niissä tarjoajalle asetetut vaatimukset olleet oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään.

# MAO 542/2023

- Lopullisen tarjouspyynnön liitteenä olleeseen yhteistyösopimusluonnokseen on tehty seuraavia muutoksia
  - Omaisuusvakuutusta koskevaa ehto muutettiin siten, että tarjoajan on tullut harkintansa mukaan ottaa tai jättää ottamatta omaisuusvakuutus
  - Vakuusvaatimusta koskeva ehto 3kk → 6 kk takuuvuokraa
  - Sopimussakkoa koskeva ehto lisätty
  - Ylivoimaista estettä koskeva ehto lisätty
  - toisen ja kolmannen alustavan tarjouspyynnön liitteenä ollut tietoturvaliite on puuttunut 7.3.2023 julkaistusta ensimmäisestä lopullisesta tarjouspyynnöstä
- Valittajien mukaan epäselvyyttä ollut lisäksi mm.
  - Hankintaan sisältyneistä erilaisista optioista
  - Mainoslaitteiden sijoitteluperiaatteet ja niiden soveltaminen
  - Paljon avoimia kohtia. Tarjoajien on ollut vaikea hahmottaa, millaiseksi yhteistyösopimuksen on lopulta tullut muodostua ja mikä merkitys on ollut sillä, ettei selityskohtia ole katsottu aiheelliseksi integroida sopimustekstiin
  - Raportointivaatimusten paljous ja niiden määrän kasvaminen, mitkä ovat olleet osin epäselviä
  - Maa-alueen käyttösopimuksessa on ollut päällekkäisyyksiä ja ristiriitoja

# MAO 542/2023

- MAO:ssa arvioinnin lähtökohdat:
- Borta (C298/15, EU:C:2017:266, k. 70) hankintayksikkö ei lähtökohtaisesti voi muuttaa hankintamenettelyn kuluessa niiden hankintasopimuksen olennaisten ehtojen ulottuvuutta
- Hankintayksiköllä on poikkeuksellisesti mahdollisuus korjata tai täydentää tarjouspyyntöasiakirjojen tietoja, joita on vain selvennettävä, tai korjata ilmeisiä kirjoitus- tai laskuvirheitä, kunhan asiasta ilmoitetaan kaikille tarjoajille (tuomion 72 kohta).
- Hankintayksiköllä on harkintavaltaa hankinnan kohteen ja sitä koskevien vaatimusten määrittelemisessä sekä oikeus päättää hankintojensa sisällöstä tarpeidensa mukaisesti. Tarjouspyyntöasiakirjojen on omiaan tuotettava yhteismitallisia ja vertailukelpoisia tarjouksia.

# MAO 542/2023

- Hankinta-asiakirjoihin tehdyissä valittajan esille nostamissa muutoksissa ei ole ollut kysymys vain vähäisistä hankinta-asiakirjojen täsmennyksistä, kuten pelkistä selvennyksistä tai kirjoitusvirheen korjaamisista.
- Asiassa ei ole kuitenkaan käynyt ilmi, että hankinta-asiakirjoihin tehdyillä muutoksilla olisi valittajan esittämällä tavalla asetettu uusia tai muutettu jo asetettuja tarjoajan soveltuvuusvaatimuksia.
- Ei ole myöskään kyse Borta-tuomiossa tarkoittamista olennaisten ehtojen muutoksista
- Tarjousasiakirjoja ei ole pidettävä ammattimaisesti toimiville tarjoajille epäselvänä

# Onnistunut case esimerkki

Monitoring and Reporting Platform of ESG (environmental, societal and corporate governance) data

SITRA

# 1. Lähtötilanne

- Sopimus päättymässä.
- Aikaisemmassa kilpailutuksessa ollut hankintayksikön sopimusehdot, jotka on tullut hyväksyä. Lopputuloksena saatu vain yksi tarjous.
  - Tarjous jätetty siten, että raportointipalvelua tarjoavalla yrityksellä ollut suomalainen kumppani, joka on toiminut ns. välikätenä, koska raportointipalvelujen tuottaja ei voinut sopimusehtoja hyväksyä.
- Uudessa kilpailutuksessa haluttiin saada sopimus suoraan raportointipalveluntarjoajan kanssa ilman välikäsiä.

# 2. Markkinavuoropuhelu

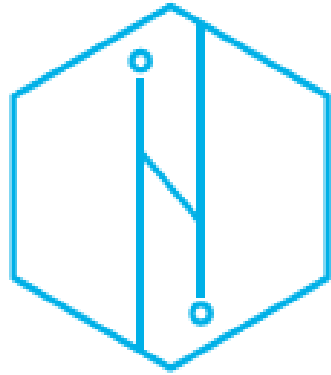
- Haasteet uudessa kilpailutuksessa yhä seuraavat:
  - Kaikki tarjoajat muualta kuin Suomesta.
  - Hankintayksikön sopimusehtoja ei kukaan voinut kokonaisuudessaan hyväksyä.
  - Lisäksi budjetti rajallinen, joten liian kalliiksi ei saisi myöskään mennä sopimusvelvoitteet ja palvelun sisältö huomioon ottaen.
- Haastetta lähdettiin ratkaisemaan seuraavasti:
  - Pyydettiin kaikkia toimittamaan vakiosopimusehtonsa, jotta nähdään mikä tarjoajilla on yhteistä ja missä eroja sekä missä hankintayksikkö voisi mahdollisesti joustaa.
  - Isoimmat erot mm. hinnanmuutoksissa, sopimuksen kestossa ja päättämisen vaihtoehdoissa sekä riitojen ratkaisemisessa.
- Ehtojen vertailun perusteella saatiin selvyys millaisilla ehdoilla voitaisiin saada kaikilta tarjoukset. Tämä tarkoitti kuitenkin lopulta sitä, että edelliseen hankintayksikön laatimaan sopimukseen verrattuna muutoksia piti tehdä melko paljon.
- Varmistettiin vielä ennen tarjouspyynnön julkaisua, muodostavatko hankintayksikön laatimat ehdot tarjoamisen esteen.

# 3. Sopimusehdot tarjouspyynnössä

- Tarjouspyynnössä sopimusehdot piti hyväksyä neuvottelujen pohjaksi
  - "The tenderer accepts terms of the Annex 1 Draft Agreement as a basis of negotiations.
  - Note: In the event that a common understanding about the content of the agreement is not reached with the winning tenderer, the contracting authority shall proceed to negotiate the agreement with the runner-up tenderer."
- Sopimusluonnoksessa vaihtoehtoja esim. riitojen ratkaisun oikeuspaikan osalta
- Lisäksi tarjoajia pyydettiin liittämään tarjoukseensa ehdot, joita sovelletaan sopimusluonnoksen mukaista asiakirjojen pätevyysjärjestystä noudattaen
- "The tenderer must upload here the contract terms, delivery terms, SLAs and other legal terms and conditions concerning the Monitoring and Reporting Platform which are followed to the extent mentioned in the tender request attachments. Uploading multiple attachments is possible. Note, that all Terms and Conditions applicable must be uploaded as an attachment, links to websites etc. are not accepted."

# 4. Onnistunut lopputulos

- Lopputulos:
  - Tarjouksia saatiin kuusi (6) kpl.
  - Kaksi (2) tarjoajaa jouduttiin poissulkemaan, koska soveltuvuusvaatimukset eivät täyttyneet.
  - Voittaneen tarjoajan hinta budjetin sisällä. Sai myös täydet laatupisteet, joka tarkoitti, että toivotut lisäominaisuudet palvelulle saatiin.
  - Ilman kattavaa markkinakartoitusta ja sopimusehtojen vertailua tarjouspyynnön mukaisia tarjouksia olisi tuskin saatu.



Julkisten  
Hankintojen  
Yhdistys

**Kiitos!**  
**Saila.eskola@ptcs.fi**



***Julkisten hankintojen Yhdistys ry***

hankintayhdistys@gmail.com  
<https://www.hankintayhdistys.fi>